

Analyse | kraka

16. januar 2023

Det koster 0,6-0,8 mia. fra råderummet hvis overførsler skal følge med lønningerne når store bededag afskaffes

Af Ulrik Beck

Overførselsindkomsterne reguleres årligt med lønudviklingen og antallet af arbejdsdage. Hvis regeringen afskaffer store bededag, vil det føre til en stigning i årslønnen. Dette notat viser, at hvis man regulerer overførslerne i takt med den forventede stigning i lønningerne vil det udhule den strukturelle saldo med 0,6-0,8 mia. kr., alt efter hvordan reguleringen implementeres.

- De fleste offentlige overførsler reguleres som udgangspunkt med stigningen i lønningerne.
- Finansministeriet har i sine beregninger af effekten på den strukturelle saldo af at afskaffe en helligdag lagt til grund, at lønmodtagernes årsløn øges når en helligdag afskaffes og lønmodtagerne derfor arbejder mere.
- Samtidig har Finansministeriet lagt til grund, at overførselsindkomsterne *ikke* reguleres.
- Under disse forudsætninger vurderer Finansministeriet, at afskaffelsen af en helligdag forbedrer råderummet med 3,2 mia. kr.
- Hvis overførslerne skulle reguleres som normalt, ville det udhule effekten på råderummet med 0,6-0,8 mia. kr.
- Hvis regeringen vælger *ikke* at regulere overførslerne, vil det øge forskellen mellem årslønnen for lønmodtagere og borgere på overførselsindkomster. Det vil bl.a. medføre en mindre stigning i indkomstuligheden.

Kontakt

Cheføkonom
Ulrik Beck
Tlf. 3104 8705
E-mail urb@kraka.dk

Deloitte

Kraka er finansieret af Realdania, Deloitte og en række øvrige bidragsydere. Se kraka.dk

1. Effekt på råderummet af at regulere overførsler når store bededag afskaffes

FM: Ingen effekt på off. udgifter af at afskaffe en helligdag

Regeringen vil afskaffe store bededag for at forbedre den strukturelle saldo og dermed øge råderummet. Finansministeriet vurderer, at det vil forbedre den strukturelle saldo med 3,2 mia. kr. at afskaffe en helligdag.¹ Det resultat forudsætter, at de offentlige udgifter ikke øges ved afskaffelsen af en helligdag.

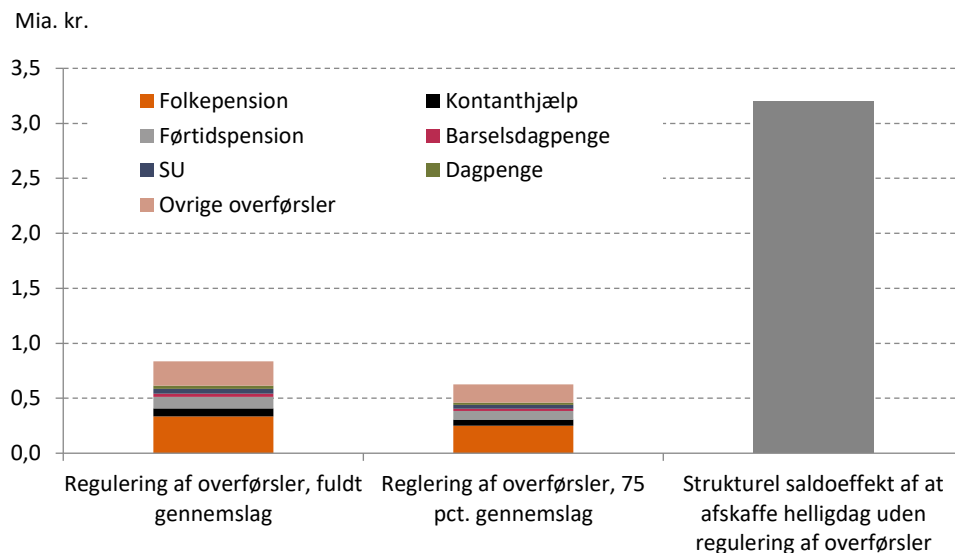
Overførsler reguleres med lønninger

Det underliggende princip for reguleringen af overførselsindkomster er, at udviklingen i overførslerne skal følge udviklingen i lønninger.² Det betyder, at man som udgangspunkt ville forvente, at overførselsindkomsterne bliver forøget tilsvarende, når lønningerne i samfundet stiger. Finansministeriet forudsætter i sine beregninger, at lønmodtagere bliver kompenseret fuldt ud for øget arbejdstid som følge af afskaffelsen af en helligdag.

Regulering vil koste mellem 0,8 mia. kr...

Konkret reguleres de fleste offentlige overførsler med en reguleringsprocent der består af udviklingen i timelønnen omregnet til et standardarbejdsår, hvor man bl.a. korrigerer for antallet af helligdage der falder på hverdage.³ Hvis man fortsat anvender denne praksis, skal overførslerne opreguleres med en fuld arbejdsdag, hvilket vi forventer vil give en finanspolitisk udgift på 0,8 mia. kr., jf. figur 1. Det svarer til 26 pct. af den samlede provenueeffekt. For modtagere af overførsler svarer det til yderligere udbetalinger af overførsler på 1,7 mia. kr. Forskellen mellem de to tal skyldes, at en del af overførslerne havner i statskassen igen i form af skatter og afgiftsbetalinger, herunder moms.

Figur 1 Effekt på råderummet af at regulere overførselsindkomster i forbindelse med afskaffelse af en helligdag

Anm.: Reguleringseffekterne tager højde for tilbageløb, men ikke eventuelle adfærdseffekter.

Kilde: Egne beregninger (se afsnit 2) samt Økonomisk Redergørelse 2022 og Finansministeriets faktaark om vurdering af effekten ved afskaffelse af en helligdag.

... og 0,6 mia. kr.

Finansministeriet forventer, at afskaffelsen af en helligdag slår igennem på arbejdstiden, og dermed på lønnen, med 75 pct. Hvis man lægger dette til grund for reguleringen af overførslerne, skal disse opreguleres med samlet 0,6 mia. kr. Det svarer til 20 pct. af den samlede

¹ https://fm.dk/media/26738/faktaark_finansministeriets-vurdering-af-effekten-ved-afskaffelse-af-en-helligdag.pdf

² Dog har en række overførselsindkomster været reguleret med en lavere sats i en årrække til og med 2023.

³ Se fx <https://www.ft.dk/samling/20181/lovforslag/l143/spm/1/svar/1560371/2021529/index.htm>

provenueffekt. For modtagerne af overførsler svarer det til yderligere overførsler på 1,3 mia. kr.

I lovforslaget vurderes det at koste 0,7 mia. kr.

I bemærkningerne til lovforslaget om at afskaffe Store Bededag vurderes det, at det vil reducere provenuet fra afskaffelsen med 0,7 mia. kr., hvis overførselsindkomsterne stiger i takt med stigningen i lønningerne der følger af at afskaffe store bededag.⁴

Konsekvenser hvis overførsler ikke reguleres

Hvis regeringen vælger *ikke* at regulere overførselsindkomsterne har det også en række konsekvenser, bl.a.:

- Den relative forskel mellem at være i beskæftigelse i et år og være på overførselsindkomst i et år øges
- Tilskyndelsen til at komme i beskæftigelse frem for at være på overførselsindkomst øges
- En mindre stigning i indkomstuligheden, fx målt ved gini-koefficienten

2. Uddybende metode

Beregning lavet vha. forventede udgifter til overførsler

Beregningerne i dette notat er lavet ud fra opgørelsen af de forventede udgifter til overførselsindkomster i 2023 fra Økonomisk Redegørelse 2022. For de ydelser som satsreguleres således at de følger lønnen, er den forventede effekt ved fuldt gennemslag beregnet som en ekstra arbejdsdag i forhold til et normår på 222 dage, svarende til en stigning i disse udgifter på 0,45 pct. Ved et gennemslag på 75 pct. svarer det til en stigning på i alt 0,34 pct. Der er i beregningen taget højde for et samlet tilbageløb fra skatter og afgifter på 52 pct.⁵

Regulering af følgende overførsler er inkluderet i beregningen:

- Folkepension
- A-dagpenge
- Førtidspension
- Barselsdagpenge
- SU
- Dagpenge
- Øvrige overførsler:
 - Kontanthjælp
 - Feriedagpenge
 - Ressourceforløb
 - Efterløn
 - Revalideringsydelse
 - Sygedagpenge
 - Boligyldelse og boligsikring
 - Andre overførsler, herunder ydelser til aktiverede, børnetilskud, ledighedsydelse og fleksydelse mv.
 - Andre pensioner, herunder tjenestemandspensioner, tidlig pension og seniorpension mv.

Adfærdseffekter er ikke indregnet, men vil øge omkostning

Beregningerne inkluderer ikke eventuelle adfærdseffekter af at øge de offentlige udgifter. Normalt vil effekten på den strukturelle saldo af at øge overførselsindkomster øges som følge af adfærdseffekter (reduceret tilskyndelse til at finde arbejde), men i dette tilfælde forudsætter vi netop, at forholdet mellem overførsler og indkomster er uændret på årsbasis

⁴ <https://bm.dk/media/21902/forslag-til-lov-om-konsekvenser-ved-afskaffelsen-af-store-bededag-som-helligdag-ekstern-hoe-ring.pdf>

⁵ Kilde: https://fm.dk/media/25151/regneprincipper-paa-beskaeftigelses-og-overfoerselsomraadet_web.pdf. Med en tilbageløbsfaktor fra afgifter mm. på 23 pct. samt marginalskat på ydelser på 37,7 pct. svarer det til et samlet tilbageløb fra skatter og afgifter på $1 - (1 - 37,7\%) * (1 - 23\%) = 52\%$.

kraka

hvis regeringen vælger at hæve overførslerne. Eventuelle adfærdseffekter vil trække i retning af at øge den finanspolitiske udgift, relativt til Finansministeriets beregnede saldoeffekt.